

דברי הסבר:

בינואר 2022, פורסם תחקיר עיתונאי בעניין שימוש במערכות ריגול טכנולוגי על ידי משטרת ישראל ('פרשת פגסוס'). נטען, כי המשטרה ביצעה פעולות ריגול דיגיטלי נרחבות כנגד אזרחים ישראלים. הפעולות כוונו לכאורה לאיסוף מידע באמצעות חדירה לטלפונים סלולאריים ומחשבים ובאמצעות שליטה בהם. עוד נטען, כי חלק מהפעולות בוצעו ללא הסמכה חוקית ולעתים אף כנגד מי שלא היו חשודים כלל. היועץ המשפטי לממשלה דאז הקים צוות עבודה לבדיקת הממצאים שעלו מהתחקיר העיתונאי, בראשות עו"ד עמית מררי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה דאז. באוגוסט 2022 פרסם הצוות "דין וחשבון הצוות לבדיקת האזנות סתר לתקשורת מחשבים" (להלן: "דוח מררי").

חומרת הפרשה, שהצביעה על חשש ממשי לפגיעה בזכות לפרטיות של אזרחי המדינה, יחד עם סימני השאלה הרבים שנתרו גם לאחר פרסום דוח מררי, הובילו את ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת לדון בעניין. בדיוני ועדת החוקה - הן בכנסת ה-24 והן בכנסת ה-25 - התחדדו המגבלות של הדוח: ראשית, היות הצוות צוות עבודה שהוקם על ידי היועץ המשפטי לממשלה ועל כן לא היה צוות בלתי תלוי. כמו כן, הצוות היה חסר סמכויות חקירה. הבדיקות שנעשו ע"י הצוות היו על פי מתודולוגיה מדגמית, וניכר שמאז פרסום הדוח נחשפו מקרים נוספים שבהם לכאורה נעשה שימוש שלא כדין באמצעים טכנולוגיים. כך, בדוח שפורסם צוין בעניין שרשרת ההאזנה כדלקמן: "נוכח מגבלות היכולת לבדוק האם ככלל אכן התהליך מבוצע בפועל כנדרש בנהלים – זאת הן נוכח היעדר סמכויות לצוות הבדיקה והן נוכח מגבלות משאבי הצוות ומיקודו – הבדיקה התמקדה בבחינת ההוראות והנהלים הקיימים... אין בסקירה המפורטת מטה כדי למצות את הבדיקה בעניין זה ולהעיד האם תהליך שרשרת ההאזנה מראשיתו ועד סופו התקיים בהכרח בהתאם לנהלים".

במהלך דיוני ועדת החוקה, חוק ומשפט, חברי כנסת מהקואליציה ומהאופוזיציה העלו שאלות בנוגע להתנהלות גורמי האכיפה בכל הקשור לביצוע פעולות מעקב טכנולוגי, שלדעתם לא ניתן להן מענה במסגרת הדוח. נטען, כי היקף הבדיקה היה מצומצם ולכן הממצאים אינם משקפים בהכרח את מצב הדברים, בין היתר, בשל היעדר הסמכויות הנדרשות לבדיקת הטענות, והתבססות על חומרים שהועברו על-ידי הגורמים אליהם פנתה הוועדה בלבד. כתוצאה ממגבלות אלה, הצוות ערך בדיקה מדגמית שאינה מספקת באשר לשימוש שנעשה במידע העודף, וכן ציין כי לא היה מסוגל להגיע לממצאים ברורים באשר לחשיפה של גורמים שונים למידע שנאסף. ביחס למקרים שבהם עלתה טענה כי לא התקבל צו שיפוטי, נקבע על-ידי הצוות כי לכל היותר מדובר בטעויות שנעשו בתום לב, וכי מדובר במקרים בודדים בלבד. מדיוני ועדת חוקה עולה כי ממצאים אלו התקבלו על בסיס נתונים מצומצם. בהקשר זה ראוי לציין, כי על פי עמדות של מספר מומחים, שהופיעו בפני ועדת החוקה, צו להתקנת רוגלה ולשאיבת מידע באופן חשאי ומרוחק, כלל אינו מותר על פי הדין הישראלי הקיים. בתום דיוניה קיבלה ועדת חוקה ביום 13.6.23, החלטה הקוראת לממשלה להקים ועדת חקירה או בדיקה ממשלתית בראשות שופט שתקבל סמכויות חקירה כפי שדורש החוק, לבדיקת הפרשה. החלטת הוועדה התקבלה בתמיכת חברים מהקואליציה ומהאופוזיציה גם יחד.

לאור האמור, החליט שר המשפטים להקים וועדת בדיקה ממשלתית בראשות שופט בדימוס שיינתנו לה סמכויות של וועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968. כל זאת, בשל הצורך לבצע אסדרה מקיפה ולספק תשתית נורמטיבית לשימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים, על מנת לחזק את אמון הציבור שנפגע בעקבות פרשת פגסוס, ונוכח הצורך להגן על הזכות לפרטיות מצד אחד, ולתת בידי גורמי האכיפה כלים אפקטיביים למאבק בפשיעה ובשחיתות, מצד שני.

ישנה חשיבות רבה בקיום בדיקה ממשלתית מעמיקה, אשר תחקור את הטענות עד למיצוי כלל היבטי הפרשה, הן באשר להתנהלות הגורמים בפרשת פגסוס, והן במבט צופה פני עתיד על מנת למנוע הישנות אירועים כגון אלו. כפי שפורסם גם בהמלצות דוח מררי: "נדרשת העמקה של הידע המשפטי הטכנולוגי בדבר מגמות והתפתחויות טכנולוגיות בעולם, בין היתר, בנוגע לאיסוף, שימוש ועיבוד מידע פרטי על אודות אדם על ידי גופי האכיפה. העמקה כאמור תאפשר לטייב את היכולות לאתר ולטפל בסוגיות משפטיות המתעוררות, תוך התייחסות מראש להתפתחויות צפויות, באופן שיצמצם ככל האפשר את הפער בין ההסדרה בדין לבין המציאות הטכנולוגית הקיימת באותה עת, כמו גם לזהות ולנתח מגמות ולהמליץ על תיקוני חקיקה בהתאם, במיוחד לאור מהירות התפתחות הטכנולוגיה מול קצב התקדמות החקיקה."

בראשה של הוועדה יעמוד שופט בדימוס, ולכן רשאי השר, באישור הממשלה, לקבוע כי לאותה ועדה יהיו הסמכויות של ועדת חקירה, לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, וביניהן סמכות לחייב עדים להופיע בפניה וכן לחייבם להמציא לה מסמכים.

נושא ההחלטה:

אישור הממשלה לקבוע כי לוועדת בדיקה ממשלתית שמינה שר המשפטים, בעניין שימוש שהתבצע בכלי סייבר של מעקב ואיסוף על-ידי גופי האכיפה הפלילית, לרבות "פרשת פגסוס", בראשות שופט בדימוס, ייקבעו סמכויות של ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.

מחליטים:

1. הגילויים שעלו מ"דוח הצוות לבדיקת האזנות סתר לתקשורת בין מחשבים" מיום 1.8.2022, מעלים סימני שאלה משמעותיים הטעונים בירור לגבי התנהלות גורמי האכיפה בכל הקשור לביצוע פעולות מעקב ואיסוף קיברנטי, לרבות משטרת ישראל והפרקליטות, וכי לדעת שר המשפטים ונוכח המלצתה של ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, בירור זה דורש ועדת בדיקה ממשלתית שלה סמכויות של ועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט – 1968.

2. בהתאם לכך:

א. על פי סעיף 8א לחוק הממשלה, תשס"א-2001, לאחר מינוי ועדת בדיקה ממשלתית על-ידי שר המשפטים, לאשר כי לוועדה יהיו הסמכויות של ועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט – 1968.

ב. הוועדה תבדוק את התנהלות גורמי המשטרה, הפרקליטות ומערכות הפיקוח עליהן, בכל הקשור לביצוע פעולות רכש, וכן פעולות מעקב ואיסוף בכלים קיברנטיים אחר אזרחים ונושאי משרה, לרבות בפרשת פגסוס, ותקבע ממצאים ומסקנות בכל המישורים ביחס לעבר וכן המלצות לעתיד.

ג. הוועדה תקבע את סדרי דיוניה ואופן עבודתה. ככלל ישיבות הוועדה יהיו פומביות, למעט אם הוועדה, במקרים מסוימים, תקבע כי יש מקום שלא להתיר פרסום מסיבות

שינומקו על ידה. כמו כן, דוח הוועדה יפורסם ברבים, למעט חלקים אשר לגביהם קבעה הוועדה כי יש מניעה לפרסום, מסיבות שינומקו על ידה.

ד. נוסח כתב מינוי הוועדה, אשר ייחתם על ידי שר המשפטים לאחר החלטת הממשלה ויימסר לחבריה, נמצא במזכירות הממשלה.

ה. דוח הוועדה יוגש לשר המשפטים בתוך שישה חודשים מיום התכנסות הוועדה, והוא יביאו בפני הממשלה, אלא אם יחליט שר המשפטים, לבקשת הוועדה מנימוקים שיירשמו, להאריך תקופה זו. הממשלה תהא מוסמכת לפעול בהתאם לשיקול דעתה ביחס ליישום מסקנות הוועדה והמלצותיה.

מיומקו